

Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)

Volume 1 | Issue 1

Article 1

1989-01-01

จากวันขึ้นถึงวันนี้ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมคิด รักษาสัตย์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns>

Part of the [Nursing Commons](#)

Recommended Citation

รักษาสัตย์, สมคิด (1989) "จากวันขึ้นถึงวันนี้ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)*: Vol. 1: Iss. 1, Article 1.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns/vol1/iss1/1>

This Original article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

“จากวันนั้นถึงวันนี้ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

สมคิด รัชชาลัย

ความนำ :

ในการจัดงานวันคล้ายวันสถาปนา-คณะพยาบาลศาสตร์ครบรอบ 1 ปี เป็นครั้งแรกนี้คณาจารย์มีความคิดเห็นร่วมกันว่า นอกจากการจัดงานเพื่อการเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนาและเพื่อเผยแพร่ความรู้และงานด้านวิชาการแล้ว น่าจะได้เขียนถึงความเป็นมาของการจัดตั้งคณะฯ เพื่อเป็นประวัติของหน่วยงานที่ควรระลึกถึง และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน รวมทั้งภารกิจของคณะให้แก่อนุชนต่าง ๆ ตลอดจนผู้สนใจที่เคยทำงานด้านวิชาการร่วมกันมา โดยเฉพาะศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและศิษย์ปัจจุบันที่สนใจและติดตามพัฒนาการของสถาบันการศึกษาซึ่งครั้งหนึ่งได้ให้ประสบการณ์

แก่ตนมา นอกจากนี้เพื่อเผยแพร่เจตนารมณ์และอุดมการณ์ของคณาจารย์เกี่ยวกับการจัดตั้งและการดำเนินงานของคณะพยาบาลศาสตร์ร่วมกันไปด้วยผู้เขียนเห็นด้วยในความคิดจึงรับอาสาเป็นผู้เขียน ด้วยเหตุผลที่ว่า มีข้อมูลอยู่พร้อมแล้ว

“จากวันนั้นถึงวันนี้ของคณะพยาบาล-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จึงเป็นหัวข้อที่กำหนดขึ้นเนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 3 เรื่องย่อยด้วยกัน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ซึ่งเป็นปีของการจัดตั้งภาควิชาพยาบาลศึกษาในคณะครุศาสตร์ เรื่องที่ 2 เป็นระยะเตรียมการเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะฯ นับเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตของคณะพยาบาลศาสตร์ เรื่องสุดท้ายเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานในฐานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ เป็นคณะวิชาอันดับที่ 16 ของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 3 เรื่องนี้หากศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางราชการที่รวบรวมไว้ ในแต่ละเรื่องจะมีรายละเอียดอยู่มากมายนับตั้งแต่กระบวนการ วิธีการดำเนินงาน ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของทางราชการ ตลอดจนแบบแผนการทำงานของแต่ละองค์การ หน่วยงาน และกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรรู้ควรศึกษาวิเคราะห์ทั้งสิ้น แต่ด้วยเหตุผลของเนื้อที่ของวารสารที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัด คงไม่สามารถเสนอข้อมูลทุกเรื่องในรายละเอียดได้ ดังนั้นในขั้นนี้การเสนอเรื่องราวจึงต้องให้กระชับและเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญ ๆ เพียงให้ผู้อ่านได้ศึกษาติดตามพัฒนาการของหน่วยงานได้ตามลำดับ สำหรับข้อมูลในรายละเอียดของการดำเนินงานในขั้นต่าง ๆ นั้นจะรวบรวมเป็นเอกสารที่จะเป็นประวัติของคณะพยาบาลศาสตร์เพื่อการศึกษาวิเคราะห์หรือใช้อ้างอิงในโอกาสต่อไป

คณะพยาบาลศาสตร์ : ความเป็นมา

ในการศึกษาความเป็นมาของการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จำเป็นต้องกล่าวย้อนหลังไปถึงการจัดตั้งภาควิชาพยาบาลศึกษาในคณะ-

ครุศาสตร์ ด้วยความเชื่อที่ว่าหากไม่มีภาควิชาพยาบาลศึกษาก็อาจไม่มีคณะพยาบาลศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นหากไม่กล่าวถึงภาควิชานี้ก็คงทำให้การเสนอเรื่องราวของคณะพยาบาลศาสตร์ขาดความถูกต้องสมบูรณ์ไป ภาควิชาพยาบาลศึกษา (ชื่อเดิมเรียกว่า แผนกวิชา ต่อมาเปลี่ยนเป็นภาควิชาตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522) โดยมติที่ประชุมสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2510 ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและอนุมัติให้คณะครุศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งเป็นภาควิชาหนึ่งในคณะครุศาสตร์¹ นับเป็นภาควิชาอันดับที่ 9

ภารกิจหลักของภาควิชาในระยะเริ่มต้นคือ โครงการผลิตครูพยาบาลระดับปริญญาตรี² ซึ่งเป็นโครงการเร่งด่วนสำหรับผลิตครูพยาบาลที่มีวุฒิ มีความรู้ ความสามารถสูง การดำเนินงานในโครงการดังกล่าวนี้เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างคณะครุศาสตร์และกระทรวงสาธารณสุขด้วยความเห็นชอบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา

¹ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดเพิ่มแผนกวิชา ในคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2511

²หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา ระยะเวลาการศึกษา 2 ปี ต่อจากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย หรือหลักสูตรอนุปริญญาพยาบาลผดุงครรภ์ หน่วยกิตตลอดหลักสูตร 60 หน่วยกิต (รวมหน่วยกิตวิทยานิพนธ์)

2510 เป็นต้นมา ภาควิชาพยาบาลศึกษานับเป็นหน่วยงานแรกที่ผลิตครูพยาบาลระดับปริญญาตรี งบประมาณที่ใช้สำหรับดำเนินการเฉพาะปีการศึกษา 2510 เป็นงบประมาณที่จัดสรรจากกระทรวงสาธารณสุขผ่านกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง หลังจากนั้นงบประมาณได้รับการจัดสรรอยู่ในงบประมาณของคณะครุศาสตร์ ในช่วง 8 ปีแรกของการดำเนินการ องค์การอนามัยโลกได้ให้ความช่วยเหลือเป็นรายปีผ่านกองการพยาบาล ความช่วยเหลือที่ได้รับคือ สื่อการสอน ตำราและวารสารต่างประเทศ ทุนการศึกษาสำหรับอาจารย์ รวมถึงที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ นอกจากนี้องค์การทุนสหประชาชาติ (UNICEF) ก็ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอุปกรณ์และสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ตามความต้องการ

ปีการศึกษา 2518 ได้ขยายโครงการผลิตครูพยาบาลระดับปริญญาตรีนอกเวลาราชการอีก 1 โครงการเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสถาบันการศึกษาพยาบาล ต่อมาหลักสูตรที่เปิดสอนในเวลาและนอกเวลาราชการนี้ได้เปิดดำเนินการเมื่อปีการศึกษา 2524 และ 2526 ตามลำดับ ด้วยเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ ต้องการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้เป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการให้พร้อมในทุก ๆ ด้าน

ปีการศึกษา 2516 เปิดสอนหลักสูตร-

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล นับเป็นหลักสูตรแรกที่ผลิตผู้บริหารการพยาบาลระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ผู้สำเร็จจากหลักสูตรนี้จะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารการพยาบาลระดับต่าง ๆ ในหน่วยงาน และสามารถทำวิจัยได้ หลักสูตรนี้ได้รับการปรับปรุงเป็นระยะ ๆ และยังเปิดรับนิสิตอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

นอกเหนือจากภารกิจด้านการเรียนการสอนแล้ว ภาควิชาพยาบาลศึกษาโดยคณาจารย์ และในบางกรณีด้วยความร่วมมือของนิสิตได้ให้บริการวิชาการแก่สถาบันและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้นว่า เปิดสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับศาสตร์ทางสุขภาพให้นิสิตคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จัดให้มีการประชุมวิชาการทางพยาบาลศาสตร์ และทางสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นงานบริการวิชาการแก่สังคมและหรือผู้สนใจส่วนงานด้านการวิจัยและการผลิตตำรานั้นคณาจารย์ได้ดำเนินการโดยต่อเนื่อง

ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติภารกิจของภาควิชา ภายใต้การบริหารของคณะครุศาสตร์นั้น คณาจารย์ได้ศึกษาติดตามความเคลื่อนไหวในด้านนโยบายด้านการสาธารณสุขด้านการผลิตบุคลากรที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะบุคลากรในสาขาพยาบาลศาสตร์ แนวโน้มของการพัฒนา

งานด้านการสาธารณสุขและสุขภาพอนามัย ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ และแล้วก็มีความเห็นร่วมกัน ในฐานะหน่วยงานหนึ่งของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ก็ควรจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรและพัฒนาปฏิบัติการทางพยาบาลศาสตร์ที่จะส่งประโยชน์ให้แก่ประชาชนในด้านสุขภาพอนามัย ดังนั้นจึงตั้งเป้าหมายที่จะขยายการผลิตและพัฒนาคุณภาพของผลผลิต คือบุคลากรในสาขาพยาบาลศาสตร์ ทั้งในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เพื่อตอบสนองความต้องการ และนโยบายด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากร เพื่อประโยชน์สูงสุดด้านสุขภาพอนามัยของคนในชาติ ในการนี้ คณาจารย์ของภาควิชาพยาบาลศึกษาได้ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและสรุปได้ว่าการที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างจริงจัง จำเป็นจะต้องกำหนดโครงสร้าง และรูปแบบการบริหารงานที่มีความเหมาะสมสอดคล้อง และสามารถดำเนินงานได้ด้วยความคล่องตัวพอสมควรร่วมไปด้วย ด้วยเหตุนี้ พร้อม ๆ กันกับการเสนอแผนการผลิตบุคลากร ภาควิชา

ได้เสนอโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์อย่างเป็นทางการไปยังทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อรับการพิจารณาจัดให้อยู่ในแผนการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (2525-2529) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยดำเนินการภายใต้การบริหารงานของคณะครุศาสตร์¹

คณะพยาบาลศาสตร์: เวลาของการเริ่มต้น

นอกเหนือจากการปฏิบัติการกิจด้านการเรียนการสอน และงานด้านอื่น ๆ ภายใต้การบริหารงานของภาควิชาฯ และคณะครุศาสตร์แล้ว งานสำคัญเกี่ยวกับคณะพยาบาลศาสตร์ที่คณาจารย์ร่วมกันคิดร่วมกันทำมี 2 เรื่อง คือ การเตรียมร่างหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและเตรียมโครงการคณะพยาบาลศาสตร์ ทั้งสองเรื่องมีลักษณะและขอบข่ายงาน มีขั้นตอนการดำเนินงานแตกต่างกัน ในส่วนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในช่วงเวลานั้นเป็นหลักสูตรแนวใหม่ กล่าวคือเป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชน และมีรูปแบบการจัดหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่มีลักษณะบูรณาการ การเตรียมการด้านหลักสูตรนี้ดำเนินตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และ

การจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์นี้เคยดำเนินการเป็นครั้งแรกในแผนพัฒนา ระยะที่ 4 (2520-2524) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมัยที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์ เป็นหัวหน้าภาควิชา

¹วาระการดำรงตำแหน่งคณบดีของรองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุลฯ และรองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ อัศว

เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากภาควิชา คณะ-
ครุศาสตร์ จนถึงระดับมหาวิทยาลัย หลักสูตร
ฉบับร่างได้นำเสนอต่อฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยเมื่อเดือนพฤษภาคม 2525 มหา-
วิทยาลัยเสนอไปยังทบวงมหาวิทยาลัยในเดือน
มกราคม 2528 (หนังสือที่ ทม. 0301/278
11 มกราคม 2528) ทบวงฯ ให้ความเห็นชอบ
และเสนอไปยังสำนักงาน ก.พ. เพื่อการรับรอง
คุณวุฒิ (พยาบาลศาสตรบัณฑิต) ของผู้สำเร็จ
การศึกษา และสำนักงาน ก.พ. ได้รับรอง
คุณวุฒิของผู้สำเร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว¹ อย่างไร
ก็ตามหลักสูตรนี้ยังไม่มีโอกาสได้นำไปใช้ หาก
นับเวลาถึงปัจจุบันนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้
ความเห็นชอบหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
มาแล้วเป็นเวลาประมาณ 4 ปี ดังนั้นเมื่อถึง
เวลานี้ หลักสูตรดังกล่าวจะยังคงเป็นหลักสูตร
แนวใหม่อยู่หรือไม่ก็ต้องพิจารณากันต่อไป

สำหรับโครงการคณะพยาบาลศาสตร์
เริ่มดำเนินการในช่วงเวลาที่ทบวงมหาวิทยาลัย
กำหนดให้มีการปรับแผนการศึกษาระดับอุดม
ศึกษาปี 2527-2529 ซึ่งเป็นปลายแผนพัฒนาฯ
ระยะที่ 5 ในส่วนนี้ใคร่ขอกล่าวนำถึงจุดเริ่มต้น
พอสังเขปว่า ก่อนที่ภาควิชาพยาบาลศึกษาจะ

นำเสนอโครงการฯ คณะจารย์ได้ศึกษาและ
วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องหลายประการ เพื่อ
แสดงให้เห็นถึงเหตุผลความจำเป็นและความ
เป็นไปได้ของโครงการฯ เป็นต้นว่า นโยบาย
ด้านการผลิต การพัฒนาบุคลากร ความต้อง
การบุคลากรโดยเฉพาะทางสาขาพยาบาล
ศาสตร์ สถาบันและสถานที่ที่จะรับนิสิตเข้าฝึก
ปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่มีอยู่และที่ต้องการ
ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดรายวิชาภาคทฤษฎี
จากคณะและหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย
และความร่วมมือโดยหลักการเกี่ยวกับการจัด
การเรียนการสอนภาคปฏิบัติจากหน่วยงาน
ต่าง ๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น กระทรวง-
สาธารณสุข กรุงเทพมหานคร กระทรวง-
กลาโหม และมหาดไทย เป็นต้น และในช่วง
เวลาใกล้เคียงกันมหาวิทยาลัยได้ทำหนังสือขอ
หารือเป็นเบื้องต้นไปยังทบวงมหาวิทยาลัยว่า
หากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเสนอให้โครง
การจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์อยู่ในแผนการ
ศึกษาระดับอุดมศึกษาปี 2527-2529 ได้หรือไม่
(หนังสือที่ 0319/822 วันที่ 31 สิงหาคม 2526)
ทบวงฯ ให้ความเห็นว่าสามารถทำได้ (หนังสือ
ที่ ทม. 0204/20120 วันที่ 7 กันยายน 2526)

¹ทบวงมหาวิทยาลัย *อุดมศึกษา* ปีที่ 11 ฉบับที่ 115 กันยายน 2529, น. 16

และในระยะต่อมาทบทวนฯ แจ้งให้ทราบว่าโครงการจัดตั้งคณะฯ ที่เสนอไปได้รับความเห็นชอบให้เป็นโครงการหนึ่งของแผนฯ ทั้งนี้โดยการประชุมปรึกษาหารือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและทบวงมหาวิทยาลัย (หนังสือที่ ทม. 0204/10422 วันที่ 26 เมษายน 2527) ซึ่งหมายความว่า โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ได้รับการบรรจุไว้ในแผนการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2527-2529 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งนับเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการเสนอจัดตั้งหน่วยงานใหม่ โดยนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย การจัดตั้งหน่วยงานและโครงการต่าง ๆ จะต้องอยู่ในแผนก่อนจึงจะดำเนินงานในขั้นต่อไปได้

งานที่ทำในลำดับต่อไปคือ การจัดทำเอกสารในรายละเอียดของโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์เพื่อเสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาดำเนินการต่อไปตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ในการเตรียมการด้านเอกสารนั้น คณาจารย์ภาควิชาพยาบาลศึกษาได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูล และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานจากผู้บริหารระดับคณะและมหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกองแผนงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือโดยสม่ำเสมอตลอดมา หาก

ปราศจากความช่วยเหลือและประสานงานจากฝ่ายต่าง ๆ ที่กล่าวมา การจัดทำเอกสารโครงการจัดตั้งคณะคงจะไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาและอาจขาดความสมบูรณ์ไป

โครงการจัดตั้งคณะได้รับการพิจารณากลับกรองเป็นลำดับขั้นตามระเบียบปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ในการพิจารณาของคณะกรรมการแต่ละระดับ คณะครุศาสตร์และภาควิชาพยาบาลศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการได้เข้าร่วมชี้แจงและให้ข้อมูลเพื่อเพิ่มความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ได้รับอนุมัติจากสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้โดยที่มีเงื่อนไขและข้อสังเกตบางประการในเรื่องของงบประมาณ เป้าหมายในการผลิต การรับนิสิต และการประสานงานด้านบริหารวิชาการกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น (บันทึก กองแผนงานสำนักงานอธิการบดี ที่ ทม. 0319/935 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2527) ภายหลังที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเอกสารโครงการจัดตั้งคณะฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงส่งไปยังทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบให้จัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ได้ตามที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสนอ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ได้อนุมัติเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2528 พร้อมทั้งแจ้งให้มหาวิทยาลัยจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์และร่างประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการแบ่งส่วนราชการในคณะพยาบาลศาสตร์ ส่งให้ทบวงฯ เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป (หนังสือที่ ทม. 0204/6408 วันที่ 14 มีนาคม 2528) ในเรื่องนี้มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการส่งไปยังทบวงมหาวิทยาลัยเป็นที่เรียบร้อย (หนังสือที่ ทม. 0301/5733 วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อเสนอความเห็นก่อนนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นขั้นสุดท้าย คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาฯ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2528 แล้วมีมติสนับสนุนให้จัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ได้ด้วยเหตุผลและความจำเป็น รวมทั้งหมด 4 ประการด้วยกันโดยสรุปประเด็นสำคัญในเรื่องของความจำเป็นและความต้องการด้านกำลังคนในสาขาพยาบาลศาสตร์ ความพร้อมของหน่วยงาน ความถูกต้องเหมาะสมในด้านการบริหารงาน และโครงการอยู่ในแผนพัฒนาฯ พร้อมกับความเห็นสนับสนุนคณะกรรมการปฏิรูประบบฯ ได้ให้ข้อสังเกตว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจมีปัญหาในด้านการใช้อาคาร

สถานที่ และได้เสนอให้มีแผนในเรื่องนี้เพื่อให้สามารถรองรับการเจริญเติบโตของคณะไว้เป็นการล่วงหน้าด้วย (หนังสือที่ พร. 6/2528 วันที่ 19 กันยายน 2528) ข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูประบบฯ นี้ มหาวิทยาลัยได้ทำหนังสือชี้แจงและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในระยะต่อมา

ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ พร้อมด้วยความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูประบบฯ นี้ได้นำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2529 และมีมติดังนี้ “เนื่องจากวัตถุประสงค์การจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของประเทศ จึงให้ทบวงมหาวิทยาลัยรีบไปพิจารณาทบทวนใหม่” (หนังสือที่ นร 0203/173 วันที่ 6 มกราคม 2529) ในเรื่องนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พิจารณาทบทวนและได้ยืนยันถึงความจำเป็นของการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการสนองต่อนโยบายและความต้องการด้านการพัฒนากำลังคนในสาขาพยาบาลศาสตร์และความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการสาธารณสุขในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 จึงได้เสนอขอให้ทบวงโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2530 คณะกรรมการปฏิรูประบบฯ ได้พิจารณาการขอทบทวน

โครงการจัดตั้งคณะเป็นครั้งที่ 2 และให้ความเห็นว่า “ยังไม่สมควรสนับสนุนให้จัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนี้” (หนังสือที่ พร 541/2531 วันที่ 3 สิงหาคม 2531) และสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูประบบฯ ให้ทบวงมหาวิทยาลัยทราบ (หนังสือที่ นร 0108/8826 วันที่ 9 สิงหาคม 2531)

จากเอกสารทางราชการดังกล่าว จะสังเกตได้ว่า การที่โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ยังไม่สมควรได้รับการสนับสนุนนั้นเป็นความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบฯ โดยที่คณะรัฐมนตรียังมิได้พิจารณา (หนังสือที่ นร 0203/355 วันที่ 14 มกราคม 2531) อย่างไรก็ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์นั้นยังไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดย ศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีในสมัยนั้น จึงได้ประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัย โดยขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินเรื่องขอทบทวนร่างกฎญีกา จัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอีกวาระหนึ่ง ในขั้นนี้ก็จำเป็นต้องจัดเตรียมเอกสารข้อมูลและคำชี้แจงเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา โดยมุ่งที่ความจำเป็นของการจัดตั้งหน่วยงานแผนการผลิตแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะภาคปฏิบัติ แหล่งรายได้

อื่น ๆ ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ และความพร้อมของหน่วยงาน เป็นต้น

ในช่วงของการเตรียมการเพื่อการขอให้ทบทวนโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ครั้งนี้ คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดใหม่ได้เปลี่ยนแปลงขั้นตอนและวิธีการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานระดับต่ำกว่ากรมขึ้นใหม่โดยให้ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการระดับต่ำกว่ากรมร่วมกับสำนักงบประมาณ เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นก่อนส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในขั้นสุดท้ายด้วยวิธีการปฏิบัติดังกล่าวนี้มหาวิทยาลัยจึงต้องประสานงานกับองค์กรทั้งสองแห่งในด้านข้อมูลและคำชี้แจงในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการพิจารณา คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเป็นขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2531

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531 นี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไว้ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2531 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 105 ตอนที่ 239 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2531

คณะพยาบาลศาสตร์ - - วันนี้

ก่อนที่จะกล่าวถึงการดำเนินงานของคณะพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบันนี้ ใคร่ขอนำวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ที่ได้เสนอไว้เมื่อคราวดำเนินการขอปรับแผนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 5 และได้ดำเนินการต่อเนื่องกันมาจนถึงแผนการศึกษา ฉบับที่ 6 (2530-2534) มาเผยแพร่ให้ทราบเป็นข้อมูลพื้นฐานดังนี้ วัตถุประสงค์ทั่วไปของการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ คือ เพื่อเป็นสถานศึกษาที่ทำการสอน การวิจัยและให้บริการวิชาการด้านการพยาบาลแก่ชุมชนตามความต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยแจกแจงวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้คือ

1. เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี-สาขาพยาบาลศาสตร์
2. เพื่อผลิตและขยายการผลิตผู้ชำนาญการและนักวิชาการทางการพยาบาลสาขาต่าง ๆ ในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี
3. เพื่อเป็นศูนย์วิจัย ศึกษา ค้นคว้า พัฒนาความรู้ใหม่ทางสาขาพยาบาลศาสตร์ทุกระดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของชุมชน

4. เพื่อเป็นสถาบันฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพพยาบาลบุคลากรในกลุ่มสุขภาพอนามัย และบุคลากรวิชาชีพอื่นที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของชุมชนในด้านสุขภาพอนามัย

หากพิจารณาวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้แล้ว ก็คงจะมีความเห็นร่วมกันในประเด็นที่ว่า ได้รู้ทิศทางและขอบข่ายงานของคณะพอสมควร อย่างไรก็ตามเมื่อนับเวลาตั้งแต่เริ่มเสนอโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์ จนถึงวันที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมแล้วเป็นเวลากว่า 4 ปี ด้วยภาวะการในปัจจุบัน อาจจะมีดัชนีที่บ่งชี้ถึงความจำเป็น ที่จะต้องปรับเปลี่ยน และหรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ ตลอดถึงขอบข่ายงานของคณะพยาบาลศาสตร์ไปจากเดิมบ้างไม่มากนักน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรยอมรับกันได้

สำหรับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ขอแยกเป็นสองส่วน คือ ส่วนงานของภาควิชาพยาบาลศึกษา และงานของคณะพยาบาลศาสตร์ ซึ่งในที่นี้จะขอยกเฉพาะงานด้านการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น กล่าวคือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการ

พยาบาล ยังอยู่ในความรับผิดชอบของภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ นิสิตที่อยู่ในหลักสูตรนี้ยังคงศึกษาได้ต่อไปจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

ในส่วน of คณะพยาบาลศาสตร์นั้น มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งผู้รักษาราชการในตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจการของคณะในระยะเริ่มต้น สำหรับสำนักงานเลขานุการคณะนั้น คณะครุศาสตร์ได้อนุญาตให้ใช้สถานที่ตั้งของภาควิชาพยาบาลศึกษาในปัจจุบันไปก่อนจนกว่าคณะจะมีอาคารสถานที่เป็นของตนเอง หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่คณะพยาบาลศาสตร์จะขอเปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2533 นี้คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการพยาบาล ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการพยาบาลที่ภาควิชาพยาบาลศึกษารับผิดชอบอยู่นั้นจะปิดรับนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป

ในช่วงปีการศึกษา 2531 และ 2532 นี้เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงมีงานที่ต้องดำเนินการในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน คณะอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันจึงต้องทำงานทั้งในส่วนที่เป็นงานของภาควิชา และงานของคณะพยาบาลศาสตร์ในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้การสื่อสารก็ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ และทั่วถึง ด้วยความจำเป็นดังกล่าวนี้จึงอาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องทำงานร่วมกันประสานงานกัน โดยเฉพาะผู้สนใจที่จะเข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตร และเข้ามาเป็นสมาชิกในสถาบันแห่งนี้ได้ ดังนั้นหากให้คณาจารย์หรือภาควิชาพยาบาลศึกษา หรือคณะพยาบาลศาสตร์ได้รับโอกาสในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจหรือที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานก็จะเป็นการช่วยให้การรับรู้รับทราบตรงกันยิ่งขึ้น

สรุป

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานในโครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์นั้น แม้ว่า

* ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ คณบดีคณะครุศาสตร์ และรักษาราชการคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ รักษาการรองคณบดี ฝ่ายบริหาร
รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ รักษาการรองคณบดี ฝ่ายวิชาการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงทิพย์ ชัยพิบาลสถิตย์ รักษาการเลขานุการคณะ

จะเป็นช่วงเวลาที่ค่อนข้างจะยาวนาน และทำงานกันด้วยความหนักหน่วงด้วยความอดทน แต่ก็ก็เป็นช่วงเวลาที่ทำให้คุณค่าต่อการเรียนรู้ การฝึกใช้ความคิดอย่างรอบคอบในการทำงาน นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ซึ่งจะต้องดำเนินงานต่อไปอย่างมีพื้นฐานที่มั่นคง ความคิดเห็นและข้อสังเกตต่าง ๆ ที่ได้มาจากทุกทิศทุกทางนั้น มีทั้งในเชิงทักท้วง ท้วงติง และสนับสนุนให้กำลังใจ นับเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับการทำงานทุกเรื่องเราจะต้องนำมาคิด วิเคราะห์ คิดหาหนทาง คิดหาวิธีการที่สามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุ มีผล มี

หลักวิชา มีหลักการ มีใช้การสรุปโดยอิงความรู้สึกและมโนภาพของส่วนตน

ณ วันนี้ คณะพยาบาลศาสตร์เป็นหน่วยงานใหม่ คณาจารย์ที่ปฏิบัติงาน แม้ว่าพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความคิด รวมทั้งมีแรงจูงใจอย่างสูงยิ่งที่จะทำงาน ก็ยังต้องการความเห็น ข้อชี้แนะ คำแนะนำ และการนำของผู้บริหาร ผู้ที่มีประสบการณ์และผู้หวังเห็นคณะพยาบาลศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเจริญเติบโตด้วยความมั่นคงและสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยรวม